

Barraca

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Solella de les Monges
Alçada: 282

Coordenades:

Latitud: 41.69752
Longitud: 1.88803
UTM Est (X): 407474
UTM Nord (Y): 4616790

Classificació

Número de fitxa: 08182 - 199
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Es tracta d'una barraca situada en una zona actualment emboscada i amb un desnivell del terreny important que dificulta el seu accés. Sense manteniment de la coberta i desbrossament de l'entorn immediat, acabarà enfonsant-se.

Protecció: Inexistent
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08181A002000320000OU
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 31/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el vessant de llevant de la Solella de les Monges, sota la Serra del Nis. Està construïda per sobre d'una pedrera en desús, al capdamunt d'un marge de terra, totalment envoltada de pi blanc (*Pinus halepensis*) i brolla de romaní amb argelaga (*Genista scorpius*). És de planta quadrangular i mesura 2,90 metres de costat (mides preses a l'exterior). La part posterior està parcialment adossada al marge. La coberta és de lloses per aproximació de filades, amb clau de volta visible. El voladís que protegeix el mur de les filtracions d'aigua es conserva parcialment. El cobriment exterior de terra lligada amb pedruscall s'ha perdut gairebé, deixant a la vista el caramull, que ha fet moviment i deixa entrar la claror a l'interior de la barraca. El gruix dels murs és de 50 cm. La porta d'entrada està lleugerament desplaçada cap a l'esquerra. Els brancals o muntants estan lleugerament inclinats, amb una sola llinda plana i una lleixa al capdamunt. Té una alçada d'1,35 metres i una obertura màxima de 0,65 metres d'amplada. No disposa de cap obertura ni espitllera que permetin el pas de la claror i la ventilació. A l'interior es pot observar un tinell amb llinda i pedrís en molt bon estat. La barraca està orientada al sud.

Observacions:

Aquesta barraca no consta a l'inventari del web de l'Observatori del Paisatge.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

